

rosam, non intraret exceptio circumis, vel æquitas derivata ex textu in l. sine, & Titium, ff. si cetera, per. juxta deducta a. disc. 30. de cred. & alibi; Verius est; ut exceptio sibi non obstat, dum venit tanquam tertius, & hic erat casus.

Idemque probari dicebam ad sensum naturalem, quoniam si famulus, vel amicus de alterius mandato, seu commissione exigit ab alio, qui errore solvat indebitum, utique inhumanum esset dicere, ut solventi actio, vel exceptio contra istum famulum, vel amicum competere, si exacta pecunia penes eum ex causa lucrativa non remaneat.

Magnum item fundamentum constituebant Scribentes in contrarium in dispositione textus in l. sin. Cod. de pos. super quo plura deducit Menoch. conf. 46. num. 2. quod sc. si unus ex hæredibus exigit nomen debitoris, vel alium effectum hæreditarium pro ejus virili, adeo non fecerit actum exactiōnis communi nomine aliorum coheredum, deindeque residuale debitorum perat, id cedere debeat damno coheredis negligentis, adeo diligens in exigendo ejus portionem, casus, vel periculi damnum seipsum non debeat.

Non negabam assumptum in jure in iis casibus, in quibus præsupposita text. verificentur, negabam tamen applicationem ad casum, a quo id extaneum esse dicebam, quoniam, ut præmissum est, non agebatur de nomine debitoris, vel de pecunia hæreditaria, sed actores habebant jus vendicandi palatium jure domini pro eorum virili, quod extat, ideoque, vel partem rei habere debebant, vel partem pretii loco rei subrogati, quod totum per coheredes in actu venditionis obtentum fuit, ideoque si eorum autor male recepit id, quod non ad ipsum, sed ad donatarios pertinebat, videant ipsi inter se, cum unam eandemque personam constituent, atque in hoc advertentem veritari æquivoceum, quod rei volebant diversificare personam eorum autoris, vel ejus hæredis, quod respectu tertii non procedit, quidquid sit inter se.

RECANTEN. DIVISIONIS.

Responsum pro veritate suppressis Nominibus.

An unus ex hæredibus circa modum dividendi teneatur acquiescere majori parti coheredum.

SUMMARIUM.

- 1 Facti serie.
- 2 Quando res dicatur individua, & quomodo individua regulanda sit.
- 3 De modo dividendi rem individua.
- 4 Quod in rebus communibus deferendum sit majori parti.
- 5 De temperamento tenendo in casu partiti ad obviandum fraudibus.

DISC. XXXV.

Consultus fui pro veritate super facti serie, in qua supponebatur, quod possidentes Titius, & Mævius fratres domum subiectam fideicommissi ab eorum patre ordinato duas adjacentes domunculas quas fuerunt quas eidem domui incorporarunt cum nova fabrica, per quam una earum ad eandem structuram perfectam redacta fuit, altera vero usque ad primum planum; Cum autem Titius obierit superstitibus quatuor filiis, atque inter eos, & Mævium patrum aliorum communium bonorum pacifica divisio sequuta esset, orta est controversia super divisione dictæ domus, quam plures periti dixerunt non recipere commodam divisionem, ac propterea Mævius obtulit nepotibus partitum, ut vel ipsi pro se ea reciperent pro pretio scilicet 1800. vel quod sibi pro eodem pretio dimitteret, atque eorum tres elegerunt

hanc secundam partem, ut patrum domum haberet, resuso eis pretio cadente sub eorum portionibus, alter autem distentebat, & ex ejus parte forte requisitus fuit, insistendo in eo, quod ipse posset ejus portionem obtinere in una ex dictis domunculis, que poterant dividi eo modo, quo antea acquisitionem erant separata, quodque propterea judicium peritorum convinceretur erroneum.

In utroque autem respondi contra dictum quartum fratrem, qui se opponere, & qui forte meum expectabat judicium; Quatenus etenim pertinet ad primum punctum individualitatis domus, ut propterea dicto partito locus esse deberet, advertebam, quod ad hanc effectum desideranda non venit individualitas physica, & præcisa, sed sufficit moralis, quia nempe commode dividi non valeat, regulando etiam commoditate a lege congruenti, & decoris, vel à voluntate, ac destinatione majorum, à quibus ipsi causam habent, ut in proposito detractionis legitime advertitur disc. 26. de legit. no. 13. & de unicitate rei resultantis à destinatione, habetur disc. 74. de sero. disc. 7. de legat. & alibi; Et in specie de individualitate resultantis a lege honestatis, & congruentie apud Fontan. de pact. cl. 4. §. 9. p. 2. nu. 113. ubi concordat. Idemque cum patre istorum heredum unam cum fratre has domunculas quesierint animo incorporandi cum majori domo paternâ, easque de facto incorporaverint, ut ita magis conspicuum, & honorificum ædificium fieret, individualitas videbatur clara.

Quo verò ad alterum punctum partiti, ultra quod posita individualitate ad illud recurrendum videtur, quoties non possit esse aliis consilium, quia nempe adessent alia bona sub divisione cadentia, ac propterea fieri possent portiones æquales etiam in rebus, que commodam non patiuntur divisionem, dando uni in solidum unam rem, & alteri alteram; Et super quo revera certa, & generalis regula statui non potest, cum totum pendat ex singularium casuum qualitate, & circumstantiis, ideoque censenda est materia remissa iudicis arbitrio, ex dictis circumstantiis regulando, ut etiam in hac materia divisionis, ac super modo illam faciendi advertitur supra disc. 30. Et de partio in rebus indivisibilibus habetur disc. 91. de regal.

In hac facti specie sufficere advertebam, quod ex octo confortibus, septem in istud devenirent suffragium, ideoque octavi contradicatio omnino spernenda esset, cum in rebus communibus iudicio majori partis deferri debeat, ex relatis per Michalor. de frat. part. 3. c. 38. num. 24. Felin. de societ. c. 39. num. 88. Fontan. de pact. cl. 4. §. 9. par. 2. num. 82. & segg. Ad quod conferunt ea, que habentur sub tit. de cred. disc. 152. de majori parte præjudicantis minori, cum similibus.

Potissimè verò attendenda qualitate patrum habentis quatuor portiones comparativè ad quatuor nepotes, qui in stirpes alteram habebant portionem, eo quod carebat prole, atque supponebatur Clericus, adeo ut nepotes totum sperarent, & jusque motuum esset iustum ratione modi vivendi in domo, ideoque alii tres adhaerebant.

Advertebam tamen, quod etiam in hoc partito haberi debet illa consideratio, quæ habenda venit in iuramento in litem, de quo sub tit. de tutor. disc. 8. cum sequent. & disc. 25. de judic. & alibi, ut scilicet iudex inspicere debeat, an pretium oblatum ab eo, qui faciat partitum, sit iustum, necne, & ex ea congrua ratione, quod de facili posset ita fieri locus fraudibus, & suffocationibus, quia nempe ille idoneus, qui facit partitum, rectè sciens insufficientiam confortis ad illud eligendum, ita potest illam suffocare offerendo pretium minus iustum, ideoque ubi idem confortis inister rem exponi venalem, qui habeantur, seu verisimiliter sperentur oblatores pro majori pretio, non videtur deenganandum, quoties facti circumstantiæ alter non suadeant, quia nempe majores oblationes essent animosa, & æmulatoria; Et in summa videtur materia remissa prudenti iudicis arbitrio pro facti qualitate, & circumstantiis regulando.

SUMMA.

SIVE

COMPENDIUM

Eorum, quæ in foro magis practicabilia continentur in hac Parte II. Lib. IX. de Hærede, & Hæreditate.

INDEX RUBRICARUM.

I. Procemialia, super distinctiones generum, vel specierum heredum; Et an eorum pluralitas detur in solidum, n. 1. ad 14.

II. Quando quis dicatur relictus hæres ab homine, vel à lege ad hereditatem vocatus dicatur; Dataque legis, vel hominis vocatione, quando, & quomodo efficiatur talis, n. 15. ad 32.

III. De iuribus, tam activis, quam passivis, quæ in heredem transeunt; Et in quibus defunctum representent; Et de beneficio inventarii, quando, & quomodo à iuribus passivis excuset, à n. 33. ad 62.

IV. De questionibus cadentibus inter ipsos coheredes super divisione, & aliis; Vel inter heredem, ac hæreditatis emptorem, seu cessionarium, sive inter primum, & secundum heredem substitutum, à n. 63. ad 77.

V. De questionibus inter heredem verum, & heredem putativum, vel fiduciarium; Sive inter heredem verum, & tertium, qui cum putativo contraxerit, vel distaxerit, à n. 78. ad 82.

SUMMARIUM.

I.

- 1 De duplici significatione, vocabuli heredis sanguinis, & rei familiaris, & de hoc secundo solum agitur.
- 2 De distinctione inter primum, & secundum heredem, vel directum, & obliquum, sed de primo hic agitur.
- 3 De alia distinctione inter heredem testatum, ac intestatum, & quid referat.
- 4 Heres particularis non est verus heres, sed potius legatarius.
- 5 Heredis testati, & intestati simulaneus concursus non datur in pagano, qui decedere non potest pro parte testatus, & pro parte intestatus.
- 6 Non potest paganus habere, vel heredem, vel hereditatem, in solidum, neque diversitas provinciarum attenditur, sed plures heredes unum representant.
- 7 Fallit in milite, qui propterea potest esse pro parte testatus, & pro parte intestatus.
- 8 An militibus nostri temporis id congruat.
- 9 Bene congruit feudatariis, qui veri milites dicuntur, ideoque duplicem habent heredem, & hereditatem paganicam, & feudalem.
- 10 De hærede putativo contradistincto à vero.
- 11 Et de hærede fiduciario.
- 12 Clerici ad instar militum habent etiam duplicem heredem.
- 13 De hærede anomalo qualis est fiscus patnalis, non autem fiscus successor.
- 14 Distinguntur rubricæ totius materie.

II.

- 15 Ut quis dicatur heres ad activos, & passivos effectus hereditatis, Card. de Luca, Lib. IX.

ditarios, requiritur utraque qualitas habitualis, & actualis, atque una non sufficit.

16 Potest ille, cui hereditas delata est, eam non agnoscere etiam in prejudicium creditorum.

17 Etiam ubi hereditas non agnita transmissio, necessarius est actus in transmissio.

18 An & quando hereditas non agnita transmittatur.

19 Ut quis dicatur heres, debet esse vocatus ad universitatem assis in tota, vel quota.

20 Institutus in certis rebus, quamvis universitatem constituat, dicitur potius legatarius, quam heres.

21 Quando autem institutus in re certa, vel in usufructu efficiatur heres universalis.

22 Et quando quis dicatur institutus heres universalis, & quod non requiratur certa forma, & an institutus post mortem heredis usufructuarius dicatur heres ab initio.

23 Non datur heres in codicillis, sed solum in testamento, si institutio sit certa, & valida.

24 Inspectio an quis sit legitimus heres necne, usque respectu substantiam juris hereditarii habitati, non cadit sub hac materia, sed sub alia.

25 De distinctione immixtionis, & aditionis inter suos, & extraneos.

26 Aditio hereditatis, vel immixtio, tam verbis, quam factis sequi potest, certamque formam non habet, & que sint facta.

27 Quando verba, vel facta hoc aditionis actum concludant.

28 Aditio per prohibitos se obligare, vel actus præjudiciales facere, exigit solemnitates in aliis actibus præjudicialibus demandatas.

29 Semel heres non desinit esse heres, atque hereditas adita, repudiari non potest.

30 Quibus competat restitutio in integrum adversus aditionem.

31 Ex consuetudine Barenfis licet repudiare hereditatem aditam; Ac etiam si adita sit ab intestato, detestis postea testamento cum oneribus.

32 An hereditas jam repudiata, denuo agnoscere valeat.

III.

33 De regula, ut heres representet defuncti personam in universo ejus jure activo, & que jura non transmittantur ad heredem.

34 Representat etiam defunctum in universo jure passivo.

35 Intelligitur pro virili, non autem in solidum, & quando etiam in solidum.

36 De beneficio juris deliberandi per legem heredi concessio.

37 Quod istud remedium non esset salutare, & de ratione.

38 De alio remedio, seu beneficio inventarii inducto per jus novissimum.

39 De effectibus proficui ab inventario resultantibus.

40 Ifo autem remedio non additio, vel male, quales effectus præjudiciales resistent.

41 An omittere inventarium importet delictum, quod cause poenam.

42 De eodem, ut hec omisso arguat dolum, vel animum occultandi.

43 De eadem restitutione in integrum, de qua v. 30. etiam adversus omissionem inventarii.

44 Per omissionem inventarii non amittuntur detractiones legales, vel accidentales excepta falcidia.

45 Ad quid proficit, ut detractiones non amittantur.

46 Et quid circa confusionem actionum, que ex inventarii omissionem resultat.

47 Intra vires hereditatis inventarium non suffragatur.

48 Quando ante discussas hereditarias vires obstat, necne in iuribus propriis qualitas hereditaria, distinguitur.

- 49 Quando contra heredem in persona, & bonis propriis procedatur in processu executionis.
- 50 De forma, & solemnitatibus inventarii, ut legitimum dicatur &c.
- 51 De non integra, vel non bene descripta distinctiue bonorum.
- 52 An omisso aliquorum bonorum casus nullitatem inventarii, vel di. apponatur.
- 53 Non datur contra heredem crimen expulsi & hereditatis.
- 54 De clausula saluationis apponi solita in inventario.
- 55 Cessante apponitur beneficium heredes in parte, tenetur pro solvibili. & quando in solidum.
- 56 Bona heredis an sine hypotheca a predebitoribus defuncti, & quando &c. tam respectu hypothecae expressae, quam leuatae. & quid pro reintegratione fideicommissi.
- 57 Heres libere solvenda creditoribus superioribus, non reposita cautione, tenetur de suo ad reiteratam saluationem.
- 58 An & quando obligatio heredis de proprio, vel alienatione tollat beneficium inuocari.
- 59 An testator prohibeat inuentariis confessionem, vel beneficium.
- 60 Quid de statuto Florentino.
- 61 An clericatus, vel canonice & equitas excuset.
- 62 An tenentur reddere rationem de actionibus, & mobilibus.

I V.

63 De questionibus inter heredes gravatum, & substantiam remissioe, & de quibus questionibus in presentia agatur.

64 De activo, & passivo contributo eadem inter heredes, unus eorum totum debitum soluit, vel creditum exigit.

65 Quando contributum adituum super nomine debitoris exactio cesset.

66 Heres provocare potest coheredem ad divisionem, non obstat receptio testatoris.

67 De modo faciendi divisionem.

68 Debet esse equalis, alias reducenda est ad equalitatem.

69 Praesentia est exceptio inter dividentes.

70 Divisio facta quando non aderat titulus hereditarius, an ferri debeat inuito superueniente.

71 Divisio non requirit scripturam, & probatur etiam per praesumptiones.

72 Quid in exercitio iurum in adiutorium.

73 De collatione, & quid venter conferendum.

74 De collatione, vel venter hereditatis, & an agat de collatione, alii quoniam controversia inter eadem, & collationem.

75 Cohæres non agit contra coheredem ad bona hereditaria, nisi ipse conferat, & acrationes reddat.

76 De imaginaria solutione, vel bonorum appropriatione per heredem sibi facta.

77 Non transferitur possessio bonorum hereditaria, Et de statu de continentanda possessione &c.

V.

78 De differentia inter heredem verum, & putativum, & ad quid putativus tenetur erga heredem verum.

79 Putativus heres non imputatur cur inventarium non confecerit.

80 Et de contrahentibus, vel disrhabentibus cum herede putativo, an id officiat heredem verum &c.

81 De differentia inter heredem verum, & fiduciarium remissioe &c.

82 De judicialibus remediis heredi competentibus.

I.

Proximalia super distinctione generum, vel specierum heredum, & an eorum pluralitas detur in solidum.

Heres vero vocabulum, duplicem habet significationem: Unam nempe illius, qui sanguinis, ac nature sit successor. Alteram vero eius, qui ex defectu expresso, vel per legem subintellecto iudicio, aut potentia, in re familiari succedat. De hoc autem secundo, tractatio est; Iste in duplicem speciem distinguitur, directi, nempe, ac immediati, & obliqui, seu mediati, cui per alium heredem, ex defectu iudicio, ex fideicommissio fiat hereditatis restitutio; De primo autem in presenti sermo est, cum de altero in fideicommissorum sede agatur. Quamvis enim, in eodem primo, ac immediato, alter-

ra distinctio inter, inter testamentarium, ac intestatum, qui sub legitimo heredis vocabulo explicari solet; Hæc tamen distinctio, quosdam accidentales percutit effectus, iuris tamen hereditarii substantiam non alterat, cum ita defunctum, in universo iure activo, ac passivo, unus, ac alter repræsentet, atque una, vel altera qualitate posita, & super qua esse solet questio, idem est effectus; Aliaque distinctio inter heredem universalem, & particularem, verbalis tantum esse dignoscitur, cum spectata substantia, primo tantum iste titulus congruat, alter autem, legatarii iure potius censendus veniat, ut proxime infra.

Utique testati, ac intestati heredis, concursum simultaneum, in pagano lex prohibet, atque incompatibilem reputat, quoniam pagano non conceditur, ut pro parte testatus, ac pro parte intestatus decedat; Minusque, ut duos, vel plures in solidum heredes universales, duaque hereditates habeat, quamvis, provinciarum, vel locorum distinctio, super bonorum situatione accedat, cum declarationibus tamen, de quibus in sua sede.

Quamvis enim iure permixtum sit, plures testatos, vel intestatos habere heredes, ac successores universales, qui per simultaneum concursum, societate iure, ad eandem hereditatem vocati sint; Adhuc tamen, unica est hereditas, omniumque heredum personarum materiales, unam heredes personarum formalem, sive intellectuales, sive unicum politicum corpus, unus heredis, vel defuncti repræsentativum, confluere dicuntur, ita totum pro eorum iuribus possidendo; Ideoque in rebus certis, vel in certa bonorum universitate, licet sub heredis titulo institutus, legatarius tamen censendus est. a

Militibus autem, utrumque lex concedit, ut duplicem scilicet habeat hereditatem, duplicemque diversum heredem in solidum, paganicum nempe, ac militarem; Eorumque diversa etiam sit succedendi causa, ut unus testatus, alter vero intestatus existat; Patrimoniorum etenim diversitas, duplicis diversae persone formalis, vel intellectualis concursus in eadem persona materiali producit, pendente si duo essent diversi defuncti, quorum unus testatus, alter autem intestatus obiit.

Nulla vero, seu nimium rara est, in illis nostri temporis militibus, qui castra sequuntur, huiusmodi fictiois praesentia, quod excepta solemnitate remissione, in testamento quod fiat eo tempore quo in acie existant, hæc exceptio onerum, vel soli aliquibus exemptionibus, nostrorum temporum milites, in reliquis paganorum iure ceteri videntur, neque eis congruit, que Romanorum lex, de tempore antiqui florentini Romani Imperii, militibus concessit, cum diversis tunc esset militum vita, & forma, magisque solemnitas adscriptio. c

In hac autem peculiari legis prærogativa, duplicem universalem distinctam hereditatem, duplicemque diversum heredem in solidum habendi, antiquorum militum iure censentur, atque subrogati sunt illi veri feudatarii, qui restum, ac proprium nobile feudum (cui militare servitium annexum, & connaturale est) possideant, cum illi, primi ordinis milites, Principi assidentes, semperque militie patriam, ac juramentum solemnitate adstricti, censentur; Ipsum etenim feudum, a reliquis paganicis bonis (quæ modernis usus allodialia, vel burgentia appellat) discretum, universalitatem facti & iuris, vel unius speciei constituit, idcirco aptum est, universalem successorem contra distinctum habere, eademque antiqua duplicis paganicæ, ac militaris patrimonii distinctio congruit. d

Alia quoque ad plures effectus distinctio cadit super hoc heredis vocabulo, inter verum, & putativum; Iste sub distinctio, inter eum, qui bone, ac alterum, qui mala fidei sit, quia nempe priori casu, iuste in ipsum verum putaverit heredem, quamvis talis non esset, eo adhuc occulto, qui verus esset, talique ab aliis quoque censetur, in altero autem, ab aliis talis crederetur, ipse vero seiret non esse.

Fiduciatio quoque heredis nomen, seu vocabulum, communis loquendi usus tribuit; Verè tamen nunquam talis est, dum ab initio censetur ille, qui directè vel indirectè sub alterius fiduciario nomine occultatus, eiusque directio novum jus, vel titulum non causat, sed quod iam sub velo inerat, eo levato detegit, ad instar ejus, qui a specie gratia excurrit.

Ad militum instar, in Clericis quoque utpotè caelestis militie professoribus, eadem duplicis distinctæ hereditatis duplicique diversi universalis heredis in solidum, concursus datur, pro ecclesiastici scilicet, ac prophani, seu temporalis patrimonii discretionem. e

3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23

Anomali quoque heredis, ea habetur species, quæ in fisco penali, universum delinquentis altem, ex universali bonorum publicatione sibi applicante dignoscitur; Cum etenim, non ex defuncti implicito, vel à lege subintellecto iudicio, hereditatem obtinet, ut obtinere dicitur quando, ob legitimum heredis defectum, intestato morienti succedit, sed ob illius annihilationem, ac penalem abdicacionem, hinc proinde, non verus, ac proprius, ut in altero successione casu, sed anomalus heres dicitur, ad plures exinde succedendi effectus.

His itaque generalibus ita præcognitis, universa heredis, ac hereditatis materia, pro iis, quæ forensi praxi congrua sunt, quatuor recipit inspectioes, vel rubricas, circa quas omnes fori quaestiones circumferri videntur; Primum nempe ad huiusmodi qualitates hereditarie acquisitionem, vel impressionem, quando scilicet quis verè dicatur heres, talisque evadat; Secundò (huiusmodi qualitate posita, circa iura tam activa, quæ in eum transeant, & in quibus defunctum repræsentet, quæ circa onera, & iura passiva favore tertii, qui coequalem hereditarium titulum non habeat, sub cuius genere, creditores, & legatarii veniunt, cum aliis effectibus ipsimet heredi præjudicialibus ex hereditaria qualitate resultantibus, unde propterea inventarii inspectio manat; Tertio super quaestioibus, quæ inter ipsosmet plures cohæredes cadant, super divisione præsertim, vel inter alios, quibus heres ius hereditarium cessionis titulo communicaverit; Et quarto super aliis quaestioibus, quas inter verum, ac putativum, vel fiduciarium casus producat.

a disc. 3. sub tit. de test. disc. 28.
c eod. disc. 28. d tit. de feud. disc. 20. & seqq.
e tit. de benefic. disc. 31. & seqq. & tit. de test. disc. 7. & 77.

I I.

Quando quis dicatur reliquus heres ab homine, vel à lege ad hereditatem vocatus censetur; Daturque legis, vel hominis vocacione, quando & quomodo efficiatur talis.

Duplicem inspectionem habet hæc rubrica, super tituli nempe hereditarii habituali competentia, seu delatione, ac super ejusdem iam delati agnitione, cum utriusque copulativus concursus, ad huiusmodi qualitatem constituendam sit necessarius; Nil etenim referit hereditatem agnoscenti, si verè delata non sit, atque habitualiter non competat; Minusque eam esse delatam, si non agnoscat, is possit, cum cui delata est, etiam in ejus creditorum præjudicium non agnoscere; f Atque ubi certum pro ipsorum morientem jus agnoscendi transmittitur, adhuc tamen, tanquam agnoscentem transmittitur, ideoque in ipso transmissario agnitionis actus est necessarius.

Non agnita autem hereditatis ius non transmittitur; Nisi ratio sanguinis; Vel adhuc durans temporis ad deliberandum; Sive voluntas defuncti; Aut justa causa, quæ restitutionem in integrum beneficio locum aperiat, regulæ limitationem inducat.

Hereditarius titulus, bonorum universitatis, in tota, vel quota, adjectus esse debet, non autem in certis bonis, quamvis ista in se universalitatem constituent, ubi comparatione universi alii, certam rem consistere dicantur; Ubi etenim certa vel hereditarius titulus adjectus, tunc dato alio herede universalis, remanet iste hæres particularis, qui legatarii potius, quam heredis nomen congruit, taleque jus obtinet, non autem hereditarium.

Eatenus autem ille, qui in certa re, vel in usufructu universalis honoratus est, heredis universalis nomen, ac jus obtinet, quatenus heredis universalis institutione omiffa, vel ubi institutus, ex casu, aut ex voluntate deficiat, cum tunc ob legis supplationem inducatur ab absurdi ratione, ne eodem tempore testatus, ac intestatus quis decedat, tanquam ex juris accessendi beneficio, hæres universalis efficiatur. g

E converso autem, ubi rerum universitati dispositio adjecta sit, tunc ille, cuius favore ita dispositum est, hæres universalis dicitur, quamvis institutionis titulus non sit adjectus; Quinimò sit adjectus titulus legati, quoniam licet antiquæ legis rigor verborum formalitatem desideret; Novi tamen juris benignitas, hæremota subtilitate, non verborum corticem, & formulam, sed rei veritatem, ac substantiam attendit; h Quæritio cadente, an ille, qui post usufructuarius mortem est institutus, ab initio hæres directus, vel potius obliquus, ac substitutus dicatur; atque prior pars recepta est pro regula, ex facti circumstantiis limitanda. i

Procedunt hæc in testamentario, cum ipsius testator dispositionis certitudine, ac validitate, ipsaque directæ quali-

tate præsupposita, ut scilicet in testamento hæc dispositio sequatur, non autem in codicillis, in quibus hereditas directo dari, vel adimi non potest; Ubi etenim dispositionis diabetas cadat, tunc non ad hanc heredis, sed ad alteram testamentorum sedem id pertinet; Idemque præsuppositum, in legitimo, seu intestato constituendum est, quoniam ubi de successionei pertinentia questio cadat, successioem materiam id percutit.

Agnitio autem hereditatis, (quæ in hærede suo in mixtionis termino in iure explicatur, in extraneo autem, sub illo aditionis) certam non exigit formam, vel solemnitatem, quoniam nedum verbis in iudicio, vel extrâ, sed etiam factis explicari potest hæc voluntas, à qua perfectio actus pendet; Ideoque possessio bonorum hereditarium, vel alienatio, aliaque dispositio; Sive nomen exactio; Vel debitorum solutio; Aut dotium matrum retentio per patrem facta, aliive similes actus, aditionem inducunt.

Facilius tamen hic aditionis actus, ex verbis, vel factis resultat, ubi facienti sit proficius, eique expediat illum sequutum esse; Ubi etenim in oppositum ferretur, tunc difficultus ad illum infertur; Ideoque ubi de verbis agitur, ea seorsim prolata esse debent ab eo, de cuius animi explicatione agitur, illaque univoca desiderantur, quodque id importet perneccesse; Secus autem, si à Notario, vel à Procuratore, sine mandato, vel ratihabitione, aut ab ipso, prolata sint verba æquivoca, diversum intellectum apta recipere, ut solum velleitatem denotantia.

Ubi autem de actibus facti agatur, eatenus hæc facient operationem, quatenus univoci sint, qui citrà jus, ac nomen heredis fieri non poterint; Secus autem, ubi ad alium titulum, vel nomen referri possunt, creditoris nempe, vel fideicommissarii, aut simile, cum ad illum titulum actus referri debeat, qui facienti sit magis proficius, minulive præjudicialis, quamvis ille minus verus delegatur, cum illius opinatio sufficiat pro facientis regulando animo, cuius & quidem certi, ac determinati quælio est, vel effectus; Ideoque non iuris, sed facti quælio est, certam, generalemque non recipiens regulam, cuilibet casui adaptabilem, sed ex singulorum casuum circumstantiis, decisio metienda venit. l

Idem verò aditionis actus, jam de facto sequutus, ex communis, vel municipalis juris operatione, inutilis quodque remanet, atque pro infecto habendus est, quia nempe per illos gestus sit, qui liberam contrahendi, vel alios præjudiciales actus faciendi, sine certa forma, vel solemnitate, potestatem non habeant, ut in minoribus, ac mulieribus, pleraque municipalia iura statunt. m

Semel autem impressa, vel acquisita hereditaria qualitas, perpetua est, nisi defuncti iudicium, ex injuncto restitutionis onere, eam solvat, cum semel hæres, non desinat esse talis; Ideoque facta validè aditione, reputandi facultas quoad ea, quæ adveniunt præjudicialia sunt, interestatis distinctibus denegatur.

Restitutio in integrum beneficio, ad huiusmodi qualitatem excudam, reservato minoribus, ac aliis, quos lex eo dignos, ob iudicii imbecillitatem reputat; Eoque neque denegato iis, quibus est regulariter ab illo excludendis, iusta causa pro iudicis prudenti, beneque regulari arbitrio pensanda, concedi debere suadet. n

Vel nisi lex municipalis hanc repudiandi aditam hereditatem, facultatem concedat, ut Barenis consuetudo disponit; o Aut quo ex titulo, qui erroneus delegatur, aditio facta sit, quia nempe ab intestato, si adit testamentum. p

Et è converso, facta repudiatione, non datur amplius in alterius præjudicium, adeundi facultas, exceptis iis, quos lex appellat suos, quibus id infra certum terminum indulgetur; huius tamen præjudicium, alio interestatis, cui successio aperta sit, se non opponente, ad eum per ejus opposicionem actus non resolvatur, aditio etiam post repudiationem operativa remanet.

f sub tit. de cred. disc. 137. & seqq. g disc. 1. & 2.
h eod. disc. 1. & 2. i eod. disc. 1. & 2.
l de hac materia aditionis per verba, vel facta, vel per retentionem dotium, &c. disc. 11. cum plur. seqq. m disc. 14. & 15. n disc. 29. o disc. 23. p disc. 24.

111.

De iuribus tam actiois, quam passiois, qua in heredem transeunt; Et in quibus defunctum representet, & quomodo; Et de inventarii beneficio, quando a passiois iuribus, vel oneribus eximat.

Juris generica regula est, ut personam defuncti, in universo ejus jure activo heres representet, omniaque gerere valeat, quae ipse defunctus facere posset, si viveret; Aliam non recipiens limitationem, nisi eam, quae ex ipsius juris natura resultet, quia nempe merè personale sit, ad heredem non transmissibile; Ideoque alia defuper norma generica tradi non potest, nisi ea, ut quidquid de jure transmissibile non est, sub hac regula non cadat; Quae verò sint eam, quae non transmittuntur, sed personalia sunt, atque cum persona transmittuntur, seu quorum alias transmissibilem ad eos heredes, qui certam habeant qualitatem, heres ob requisita qualitates defectum, incapax existat, ex facti circumstantiis recipit determinationem, atque sub feudali, vel fideicommissaria, vel patronatum respectivè materiè aliquid insinuat.

Majores autem, nimiumque frequens fori quaestiones, hanc defuncti representationem, in odiosis, ac iuribus passivis, onerumque hereditarium supportationem percipiunt, dum in illis quoque iuribus, eadem regula generalis atque procedit, ut Personam defuncti in omnibus heres representet; Pro ea tamen virili, seu quota, in qua hereditatem obtineat, cum solida obligationem inter heredes, legis regula prohibeat; Nisi aliquod speciale privilegium; Vel relatio, aut res perceptorum actio; Sive juris individua natura aliquid suadeat.

Ut autem ab iis praedictis, quae in persona, vel re proprio, ob huiusmodi passivorum iurium subintentionem, haeres de facili pati possit, antiqua lex juris deliberandi remedium introduxit, ut scilicet ad eum concedatur annus, intra quem, de statu hereditatis, magis distinctam obtinendo informationem, deliberare valeat, an eam retinere, vel potius repudiare, seu ab ea abstinere eligat, quod fieri posse lex concedit.

Non esse tamen sufficiens remedium, successiva experientia docuit; Vel quia in magis, negotiatorum praesertim, frequenter involutus hereditatis, non de facili hec notitia sufficiens infra dictum terminum haberi valeat; cum creditoris hereditatem suspectam habentes, eorum iura termino durante, occultare curarent, ut ita idoneum heredem, in ejus persona, & bonis obligatum haberent; Vel quia ipsemet heres, infra eundem terminum, hereditatem expellendo in iis bonis, quae occultationis, vel dissipationis subiecta sunt, cum ejus repudiatione, creditoribus, aliisque interessatis, fraudem de facili facere possit.

Hinc proinde, novissima Justiniani lex, aliud inventarii, magis tutum, magisque proficuum remedium, seu beneficium induxit, quo mediante, ad eum plenè consultum remanet, dum hereditatis administratio potius, quam verus heres reputatus, nullas in persona, & bonis propriis molestias pati cogitur, minisque aliud praedictum in iuribus propriis sentire, illud praesertim consilium actionum, vel alterum incompatibilitatis habendi cum hereditate iura activa, seu ejus bona acquirendi, cum ita lex, duas in heredis unica persona materiales, singat diversas personas formales, vel intellectuales, unam scilicet propriam, & alteram administratorem hereditatis, ideoque inter unam personam, & alteram, actus incompatibiles bene dantur.

Prodest autem hoc remedium, quatenus illud legitime, atque juxta formam ab eadem lege praescriptam adhibeatur, cum paria in hoc reputentur, nullum, & nihil, non facere scilicet, vel facere male; Ideoque uno, vel altero casu, huiusmodi proficuum effectibus constantibus, tanquam per beneficium subtractionem, illi resultant effectus praedictiales, qui ante illius introductionem ex jure antiqua resultabant; Idque non ex poena, quae per jus novissimum de novo inflata sit, sed ex ejus beneficii subtractione, perinde, ac si talis beneficii introductio sequuta non esset; Ac propterea ex antiqui juris operatione ipsaque tituli hereditatis natura, quae ex hoc remedio praeservativa alterata non sit, antiqui praedictiales effectus resultant.

Hinc proinde fallunt opinantes, ut inventarii ommissio, crimen redoleat; ex quo, obligatio de proprio ultra vires, aliique praedictiales effectus resultent, tanquam per beneficium poenae; quoniam solum est non usus beneficii, quod in invitum non conferitur; Ideoque nil prohibet,

etiam hodie, eo neglecto, adhibere alterum antiquius juris deliberandi.

Quia verò negligere adeò proficuum remedium, vel simplicitatem, magnamque imprudenciam, vel malitiam arguit, hinc proinde, ubi simplicitas, aliarè justè excusationis argumenta desint, doli, ac depravati animi occultandi non levis cadit suspicio, ad plures effectus, illum praesertim, praesumptae occultationis bonorum; E converso autem, simplicitate, vel alla probabili excusatione accedente; adversus neglectum huiusmodi usum, restitutionis in integrum beneficio succurritur, ne dum minoribus, aliisque privilegiatis, quos lex hoc beneficio dignos esse regulariter statuit, sed etiam majoribus, quando superius infusa generalis clausula, si qua mihi supra casus, &c. ita prudentis iudicis arbitrio suadeat.

Atque hinc resultat, ut eadem ommissio legitime, vel trebellianice, aliisque legalibus, vel accidentalibus detractionibus (falcidia excepta) non praedictum, quoniam etiam ante huius novissimi remedii introductionem, eadem detractiones loci concedebat; Quamvis etenim creditorum, ac legatariorum, sui particularium fideicommissariorum respectu, ita detractionum competentia inanis aliquibus videatur, dum five competant, five non, insolidum etiam de proprio ad ea tenetur, quasi quod, respectu fideicommissarii universalis tantum proficua sit; Erronea tamen opinatio est, quoniam in praedictum etiam creditorum hereditatis, vel legatariorum, inventarii ommissione non obstante, firma remanet detractionum competentia, pro jure creditorum ipsius heredis, vel aliorum in ejus alie jus habentium.

Idemque respectu confusionis actionum, cum eadem distinctio intret; Quamvis aliqua dignoscatur quaestio, ubi praesumptae, five intellectuales solutionis ratio, veram debiti extinctionem operetur, quod tamen in tertii praedictum minus probabile videtur.

Suffragatur autem inventarii beneficium, ne de proprio haeres teneatur, non autem, ut ab hereditatis oneribus, intra hereditatis vires excusari valeat; Ideoque ad virum limites, idem est inventarii beneficium, vel non confectum esse, ut etiam in iuribus, quae heredi ex persona, jureque proprio competant, auctoritas factum, praesertim ratum habere debeat, illudque impugnanè non valeat.

Cum eadem differentia inter eundem heredem actorem, & reum, ut in primo casu heredi onus incumbat de inventario legitime confecto, atque de non existentia bonorum hereditarium, cum rationum redditione docere, ut ita heredis persona exuta, liberum sibi jus maneat proprias actiones exercere, ob contrarium praesumptionem opulentiae hereditatis; In secundo autem, in quo contingat contra heredem in persona, vel bonis propriis actiones exerceri, teneatur actor prius eum requirere ad docendum de inventario, reddendumque rationes, cum ea confecta terminorum praesertione, quam locorum praxis exigat.

Eo etenim si negligente, ex contumacia fundamento, ad ipsius condemnationem, etiam in processu executivo, qui contra defunctum competeret, procedi potest; Comparente autem, atque inventarium allegante, ac rationes reddente, processus executivus cessat, quamvis etiam in iudicio ordinario, ob illegitimum inventarium, vel ob non bene redditas rationes, ejus condemnationis locus esse debeat, cum tunc punctus peritiorum dicatur, ideoque in iudicio ordinario decidendum.

Super inventarii verò forma, vel solemnitate, ut legitime confectum dicatur, quaestiones foris audit frequentes, illegue duplicem habent inspectionem; Unam scilicet, super forma, vel solemnitate, quae peridem jus novissimum ejus introductum, praescripta est, praesertim circa certorum creditorum specialium citationem, in certorum autem per proclama; Alteram verò, super ipsius inventarii fidelitate, vel integritate, ac distinctione, an scilicet omnia bona fideliter, integre, ac distinctè describantur, adeo ut satisfactum remaneat fini, ob quem hoc remedium introductum est, ut fraudis, & occultationis suspicio, vel possibilitas cesset.

Quamvis autem, quoad primam formam, vel solemnitatem inspectionem, idem jus, plerique statuat, super quorum praesertio implemento, juxta rigorosam literarum significationem, plerique insistant, praesertim in scholasticis, litera legum cultores, & amatores; Apud forenses tamen, probabiliter receptum est, ut sufficiat, eas adhibere solemnitates, quae ex recepto locorum, vel Tribunalium stylo adhiberi solent.

In eo tamen citationis creditorum requisito omni concordant-

cordante, ejus tamen defectus in parte, omnimodam actus intentionem non causat, cum solum respectu eorum, qui jam non citari deberent, citati non sunt, actus pro infecto habeatur, ideoque inventarium non proficit, secus autem, quoad citatos; Rarique fidei casus, in quibus hic scrupulosus formae defectus, (causidicorum inadvententia, vel imperitia referendus) hunc adeò praedictum producat effectum, ubi solum non redoleat, vel effectum, de quo in sequenti inspectione non percutat.

Super minus fideliter autem, vel non integra descriptione bonorum, majores, ac frequentiores audiuntur in foro quaestiones, non de facili, certam, ac generalem recipientes regulam cuiquam casu applicabilem, cum facti potius, quam juris videatur quaestio, pro facti qualitate, ac singulorum casuum circumstantiis, prudenti, beneque regulato iudicis arbitrio decidenda, praesertim principaliter sine, vel effectum, qui per legem consideratus est, ob quem remedium hoc adinventum fuit, ut occultationis bonorum, ac fraudibus occurratur, eodem modo, quo ipsius hereditatis indeminatè consulari.

Ideoque illa integra, beneque distincta, seu specificata omnium bonorum descriptio, quam plerique desiderant, & differunt pro facti qualitate intelligenda est, pro effectum exinde resultantium varietate, non autem, ut id, actus infectionem, dictique beneficii privationem causare debeat, ut in sua sede distinguendo, seu declarando advertitur.

Quamvis enim aliorum opinio sit, ut heres aliorum bonorum occultator, inventarii beneficium privatus esse debeat; Magis tamen alla opinio recepta est, ut id hanc praenam non causet, solummodo praesertio docet, illam dupli productam, (quam etiam ratio praxis docet, & bene tamen alios producit praedictales effectus, illum praesertim, ut hoc errore detecto negativam non eos coarctet existentiam aliorum bonorum.

Prout minus recepta est altera rigorosa opinio, quae heredem alia bona hereditaria occultantem criminis expulsum hereditatis reum credit, cum istud in eo cadat, qui nullum dominii, ac juris proprii titulum habeat, non autem in herede, qui errores corrigendi, eaque semper apponendi in inventario bona, quae omnia sint, facultatem ac tribuit cautela, quae restituta clausula in inventario adici solita, juris apponendi, quae apponitur non fuit.

Ubi verò, dicto inventarii beneficio non suffragante, vel quia illud adhibitum non sit, vel quia pro non adhibito habendum veniat, vel quod eo adhibito, vires hereditatis suppetant, adeo ut creditoribus, vel legataris actio competat, atque heredis obligatio intret, tunc, ut jam insinuatum est, ea pro sola virili, non autem insolidum esse exercibilis; Nisi defuncti voluntas; Vel ipsius juris individua natura; Vel actio realis, aut specialis creditoris privilegium, hanc solida obligationem producat; Ideoque heredi coactè, vel voluntarie integrum debitum hereditarium solventi, jus competit ad contributum advenit coheredes, eo modo, quo è converso illis datur eadem contributio, vel communicatio actio contra illum, qui totum debitum hereditarium exegerit, ut in sequenti Rubrica advertitur.

Super ipsius quoque heredis bonorum hypotheca, pro debiti hereditatis, quae illi cadit, regulam habens negativam, ex ipsius defuncti facto limitandam, cum debitori potestas detur, heredis etiam bona obligandi, quoties heres voluntas accedat, quae expressa esse debet, in dubio non praesumenda; In plerisque tamen obligationum formalis ea inesse solet, ut praesertim est illa, quae in Camera Apostolicae forma dicitur, nisi ad propterea restricta sit.

An autem pro hereditarium bonorum ab eo dissipatorum, seu alias consumptorum reintegratio, tacita, seu legalis hypotheca super propriis heredis bonis contrahatur, modernum est quaestio, varias habens opiniones, ac recipientes distinctiones; Aliis autem simpliciter negativam; Et aliis distinctivam, an dolus adsit, vel adsit; Aliisque distinguuntur inter heredem fideicommissi gravatum, ac eum, qui parè sit talis, ut in sua sede, ubi de huiusmodi opinionum varietate, ac distinctionibus, quando recipienda sint.

Inventarii legitime confecti quando non obstant, quoad quae heres, res proprietaria, ex imprudentia patitur, quamvis lex amplam ei concesserit exemptionem; Ubi nempe minus caute liberam solvitur pecuniam creditoribus primo venientibus, qui postmodum aliis posterioribus detegantur eam non exigendo cautionem, quam exigit, ac respectivè praestari debent, moderna recepta praxis docet, ideoque habita solutione pro infecta, anterioribus pro vir-

bus hereditariis affectus remanet; Nisi justè opinata hereditatis nimia opulencia, cum excusatum reddat.

Novatio item inventarii beneficium, ob eisdem heredis obligationem de proprio juxta eam opinionem, indefinitè tollit; Altera verò probabilior est, ut ea obligatio hunc effectum causet, quae novationem ob aliquam ipsius heredis utilitatem redoleat, non autem, ubi cum praesupposito sufficienti virium, ea facta sit, absque probabili voluntate huius proficuo beneficio renunciandi; Facilius autem hec posterior opinio in Regno Neapolitano procedit, ubi speciali lege, vel supremi Senatus generali decreto cautum est, ut non nisi huius beneficii tenuitatio accedat, cum eisdem legis, vel decreti speciali renunciatione, propria obligatio non prejudicet, dictumque beneficium non tollat.

Preceptum autem testatoris, an illud tollat, quia nempe huius beneficii usum prohibeat, sub quaestione est, quae ex aliquibus distinctionibus determinationem recipit; Atque alicubi lex municipalis illud admittit, ea verò lex plures declarationes recipit, de quibus in sua sede.

Aliquorum opinio est, ut clericatus, vel canonica equitas, eximat heredem, qui inventarium non confecerit ab obligatione ultra vires, ea tamen recepta non est.

An autem fructuum perceptorum ex bonis hereditariis, vel mobilium consumptorum rationes heres beneficiarius reddere teneatur, quaestio est, quae ex facti qualitate, & circumstantiis recipit decisionem.

q. tit. de feud. disc. 20. & seq. & sub tit. de credit. r. de hoc beneficio inventarii, eiusque confessione, disc. 19. cum plur. seq. l. sub tit. de legitima, & detractione.

t. tit. de credit. disc. 42. u. disc. 21.

x. de praesertio omnibus ad materiam inventarii, d. disc. 19. & seq. v. sub tit. de alien. & contrah. disc. 41.

z. sub tit. de credit. disc. 36. & seq. a. loci prox. allegat. b. disc. 25. c. sub tit. de dot. disc. 28. ac etiam hoc tit. obiter, d. disc. 18. e. disc. 16. f. disc. 22. g. disc. 7. io. & 11.

IV.

De quaestione cadentibus inter ipsos coheredes super divisione, & aliis; Vel inter heredem, ac hereditatis emptorem, seu cessonarium, five inter primum, & secundum heredem substitutum.

Ea, quae inter primum, & secundum heredem, five inter directum restitutionis onere gravatum, & obliquum, cui restitutio demandata est, disputari contingit, non istam, sed fideicommissariam, vel detractionum percipiunt materiam, ideoque in eorum infinitas agitur, ubi quae etiam de herede fiduciario, ac eo, in ejus gratiam, & com modum alteri fiduciario heredis titulo est honoratus; Illa Rubrica, eas capitane quaestiones, quae inter ipsos primos coheredes cogentur, quae venientes, eundemque pariformem hereditarium titulum cum alia, pro virilibus, vel quoties habentes contingat.

Ea verò porissima est quaestio superius insinuat, quae activa, & passiva contribui materiam percipit, ut non scilicet herede totum debitum, vel aliud onus ferente, vel pro eo molestias insolidum recipiente, teneatur coheredes reficere, vel cum indennem relevare pro virili, nisi defuncti voluntas aliud suadeat; Et converso, uno eorum totum nomen debitoris exigente, aliud bona, vel jura insolidum obtinente reficere, vel supplere coheredi teneatur id, quod ejus virili importet, praesertim verò, si fructus excessivè perciperit; Secus autem, ubi coheres, de sua portione exactione, vel perceptione sit sollicitus, alter autem negligat, cum tunc negligentis damno cedere debeat totum id, quod casuali in parte neglecta praebuerit; Nisi focierit, vel communis lex, vel ratio exigat, ut exactum, ac neglectum communi commode, & incommodo cedere debeat.

Frequentiores autem quaestiones foris audivit super iis, quae (ut Jurista dicunt,) familiae circundant, vel communi dividendo actionem concernunt, super coequali scilicet bonorum, ac jurium hereditarium divisione, per quotas, vel viriles.

Ubi etenim ea facta non sit, rectè per heredem ad coherede petitur, cum nemo in communione invitus manere cogendus veniat, quamvis hypotheca accedat iudicium, quod sperni posse, les concedit, nisi ubi aetatis ratio, vel alia probabilis causa temporanea, illud rationale reddat, ideoque obligatorium, ac servandum sit.

Super modo autem eandem divisionem facienda, Jurista cum nimia opinione varietate certant; Aliquid foris iudicio deferentibus; Aliis verò iudicio peritorum; Et aliis ut jus

